

Załącznik do
Uchwały Nr XXXI/163/2013
Rady Gminy Mirów
z dnia 13 września 2013 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2013 - 2015**

Mirów Stary wrzesień 2013 rok

1.Wprowadzenie

Rodzina w ujęciu socjologicznym jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Ma ona podstawowy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowanie jego tożsamości i postaw.. Prawdłowo funkcjonująca daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia ich rozwój osobisty.

Rodzina to podstawowa komórka społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka, która oddziałuje na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa, jak i w okresie dojrzewania młodzieży.

Prawdłowo funkcjonująca rodzina, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin.

Zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny, Państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężaniu zaistniałej sytuacji. Wszystkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania własnej tożsamości.

Uzasadnienie konieczności przygotowania programu

Z dniem 1 stycznia 2012r. weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej , zgodnie z treścią art. 176 pkt. 1 ww. ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U. z 2013r. poz. 135) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 jest utworzenie spójnego wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Konsekwencja przyjęcia przez gminę Mirów programu wsparcia rodziny na lata 2013 – 2015 jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka, zapobieganie ich marginalizacji i izolacji społecznej, a także prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających. Świadczenie wsparcia w szerokim zakresie dla rodziny daje możliwość zapewnienia każdemu dziecku prawa do stabilnego rodzinnego środowiska wychowawczego.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z :

- ustawą o pomocy społecznej (z dnia 12 marca 2004roku)
- ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (z dnia 9 czerwca 2011roku)
- ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (z dnia 29 lipca 2005roku)
- strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mirów na lata 2007 – 2015
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016

II. Diagnoza

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mirowie aktualnie znajduje się 321 rodzin. W rodzinach tych wychowuje 553 dzieci. Jest to okres od 01.2013r. do 30.06.2013r.

1. Struktura rodzin objętych pomocą GOPS w I półroczu 2013r.

Liczba rodzin ogółem: 321 w tym rodzin wielodzietnych 18 i rodzin niepełnych 34

2. Rodziny objęte pomocą GOPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie z :

- 1 dzieckiem 100
- 2 dzieci 120
- 3 dzieci 203
- 4 dzieci 112
- 5 dzieci i więcej 18

Tabela 1.1. **Główne dysfunkcje będące przyczyną udzielania przez GOPS pomocy w 2012 r.**

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej /dysfunkcje/	Liczba środowisk, które skorzystały z pomocy
Ubóstwo	424
Sieroctwo	1
Bezrobocie	151
Niepełnosprawność	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	71
w tym:	
rodziny niepełne	45
rodziny wielodzietne	26
Długotrwała choroba	16
Alkoholizm	11
Przemoc w rodzinie	6
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2
Zdarzenie losowe	2

Najczęstszym powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Z uwagi na wiejski charakter gminy, typowo rolniczy, brak zakładów pracy osoby w wieku produkcyjnym nie mają szans na zdobycie zatrudnienia na naszym terenie.

Ogromnym problemem jest także dostęp do wszelkiego rodzaju poradni i placówek specjalistycznych. Sytuacja taka nie ułatwia rozwiązywania problemów naszych rodzin.

Edukacja szkolna w gminie Mirów realizowana jest w 5 szkołach podstawowych i w gimnazjum.

Liczba uczniów w roku szkolnym 2012/2013 wyniosła:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Mirowie - 125
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Bieszkowie Dolnym - 85
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zbijowie Małym - 32
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Mirówku - 16
- Filia w Mirowie Nowym - 26
- Publiczne Gimnazjum w Mirowie - 165

Część dzieci z rodzin będących pod opieką Gminnego ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Gdy dochodzi do sytuacji w której rodzice mają ograniczoną władzę rodzicielską, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Aktualnie z terenu gminy Mirów w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywa – 1 dziecko. Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi prace socjalna z rodziną tego dziecka.

III. Zasoby

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szydłowcu
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki Oświatowe
- Policja
- Służba Zdrowia
- Sąd i kuratorzy sądowi
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny

IV. Odbiorcy programu

- **Rodziny niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo:** grupę tą tworzą rodzice, którzy nie w pełni radzą sobie z wychowywaniem dzieci. Ponoszą na tym polu porażki, nie potrafią zrozumieć potrzeb dziecka, tkwią w błędnym przekonaniu dotyczącym opieki nad nim.

W takiej rodzinie niespełnione SA funkcje rodzicielskie, które przynoszą szkody wszystkim jej członkom, a w szczególności dzieciom. Rodzina nie spełnia swoich podstawowych, naturalnych funkcji, co w konsekwencji doprowadza do jej niewydolności czyli dysfunkcyjności.

Dysfunkcyjność rodziny może być następstwem sytuacji, które niszczą i zakłócają jej prawidłowe funkcjonowanie prowadząc często do zjawiska patologii (alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość). Problem niewydolności wychowawczej dotyczy zarówno rodzin pełnych, jak również rozbitych, gdzie często jest wynikiem niskiego poziomu wykształcenia rodziców, a także trudnej sytuacji materialno-bytowej.

- **Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem:** tą grupę tworzą rodziny borykające się z problemem braku dostatecznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb rodziny. Ubóstwo dotyka wielu ludzi, dlatego też jest zjawiskiem społecznym, które

bardzo często bezpośrednio łączy się z bezrobociem. W Gminie Mirów problem bezrobocia dotyka znaczną część osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Poza bezrobociem, ubóstwo wiąże się z młodym wiekiem, a także niskim poziomem wykształcenia.

- **Rodziny dotknięte przemocą:** jak wynika z analizy dostępnych danych przemoc jest zjawiskiem permanentnym, które ciągle wzrasta. Do tego zjawiska dochodzi zarówno w rodzinach dobrze sytuowanych jak również w środowiskach dotkniętych problemem ubóstwa. Analizując różne publikacje i statystyki należy zaznaczyć, że zjawisko przemocy często łączy się z problemem nadużywania alkoholu. Występowanie przemocy w rodzinie może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji rodziny. Przemoc domowa ma różne formy i dotyczy zarówno kobiet, mężczyzn jak i dzieci. Świadomość obywateli jest niska a zjawisko nadal problemem „czterech ścian”.

- **Dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym:** Niedostosowanie społeczne jest zjawiskiem negatywnym, charakteryzuje się wadliwym stosunkiem do innych ludzi wpływającym z różnych zaburzeń emocjonalnych oraz defektów w tym zakresie. Niedostosowanymi społecznie są te dzieci i młodzież, u których zaburzenia zachowaniu są tak głębokie i silne, że utrudniają, a nawet uniemożliwiają im normalne współżycie z innymi ludźmi. Wraz ze wzrostem cywilizacji zmieniają się funkcje wychowawcze i opiekuńcze rodziny. Proces ukierunkowania rozwoju dziecka jest procesem niezmiernie trudnym, gdyż narażony jest na szereg zagrożeń.

Każdy człowiek żyje w pewnym społecznym otoczeniu do którego musi się dostosować. Jest to możliwe wyłącznie wtedy gdy jednostka zaakceptuje wzory, wartości i normy w nim obowiązujące. Przystosowanie i uznanie tych zasad jest podstawą prawidłowej relacji między jednostką a jej społecznym otoczeniem.

Większość z nas układa swoje stosunki z otoczeniem pozytywnie ale są również osoby, które pod wpływem różnych czynników i sytuacji mają duże trudności w dostosowaniu się do grupy społecznej. To właśnie ich postawa niesie negatywne następstwa dla społeczeństwa.

Przyczyną niedostosowania społecznego mogą być zarówno czynniki na które nie mamy większego wpływu tj. biologiczne a także te którym można zapobiec lub je minimalizować tj. środowiskowe (wadliwa struktura rodziny, zaniedbania i błędy środowiska wychowującego). Wśród środowisk mających największy wpływ na niedostosowanie społeczne wymienia się rodzinę, która jako grupa pierwotna oddziałuje na jednostkę.

V. Cele szczegółowe

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka

- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom
- objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
- zapewnienie osobom doznającym przemocy w ośrodkach interwencji kryzysowej
- zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu Dziecka

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających

Interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

- współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.

- współpraca z gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnym zespołem interdyscyplinarnym.
- wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia .
- zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.
- monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców .

3. Pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej, które będzie możliwe poprzez realizację

- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przewyższaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych poprzez wzmocnienie funkcji rodziny oraz ról rodzinnych. Taką pomoc oferował będzie zatrudniony przez OPS asystent rodziny.
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.

VI. Finansowanie

Środki na realizację programu mogą pochodzić z:

- budżetu Gminy (uchwała budżetowa)
- budżetu państwa (konkursy i programy rządowe)
- dotacji unijnych (w ramach POKL)
- organizacji pozarządowych

VII. Zakładane efekty realizacji programu

Dzięki współpracy instytucji i organizacji zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie:

- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających Wsparcia
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowisk

VIII. Monitoring

Działania mające na celu realizację założeń programu są koordynowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirowie . Monitorowanie programu polegać będzie na gromadzeniu informacji dotyczących projektów pomocowych realizowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, edukacyjne w zakresie pomocy i integracji społecznej oraz organizacje pozarządowe.

Bieżący nadzór nad realizacją programu i podejmowanie działań zmierzających do osiągnięcia wyznaczonych w programie celów, pozwoli na opracowanie działań profilaktycznych na lata następne a także będzie podstawa do oceny ich skuteczności. Cele, działania i zadania w zakresie wspierania rodziny będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Mirów.